

Universitat
de les Illes Balears

#UIB
Talent
Formació Avançada

Especialista Universitari en Polítiques i Recerca en Justícia de Transició i Memòria Democràtica

Títol propi de la UIB (36 ECTS)

Especialista Universitari

2020-21

Especialista Universitari

en Polítiques i Recerca en Justícia de Transició i Memòria Democràtica

Margalida Capellà i Roig
Professora contractada doctora de Dret Internacional Públic i Relacions Internacionals UIB.

David Ginard Ferón
Professor titular d'universitat d'Història Contemporània de la UIB.

En les societats que pateixen o han patit conflictes armats o bé que transiten d'un règim autoritari a una democràcia, en algun moment, tard o d'hora, hom es planteja què hi és més important, urgent o necessari: aconseguir la pau i l'estabilitat o fer justícia pels abusos i els crims comesos durant aquest període de confrontació social i política?

En l'àmbit internacional, Nacions Unides, la pràctica i la jurisprudència han respost aquesta pregunta afirmant que «no hi pot haver pau sense justícia», i que la pregunta no és si s'ha de fomentar la justícia, sinó quan i com s'ha de fer. El repte és arribar a un equilibri raonable entre les exigències de pau; el deure de sancionar els autors dels abusos del passat i reparar les víctimes, i la necessitat de reconciliar antics adversaris en un projecte comú i estable a l'entorn d'un model d'estat de dret que eviti conflictes futurs.

Com s'ha de fer? No hi ha un model únic i perfecte de justícia transicional, sinó més aviat experiències diverses de justícia transicional en què s'han aplicat polítiques públiques del que a Espanya i a les Illes Balears les lleis anomenen «memòria democràtica», a més d'accions sorgides d'iniciatives privades i moviments socials i de drets humans. Aquest curs es dedica a conèixer aquestes experiències i polítiques públiques, i a aprofundir en els principis, mecanismes i reptes de la justícia transicional.

En què consisteix?

Aquest curs permetrà que els alumnes coneguin, treballin i debatin en un entorn interdisciplinari (dret, història, ciències polítiques, filosofia, arqueologia i antropologia, principalment) els aspectes següents:

- Com s'han de tractar els règims autoritaris, els conflictes armats i les situacions d'abusos del passat des d'una perspectiva de drets humans en el present. Així mateix, com cal afrontar-ne el llegat des de l'estat de dret i la democràcia, i des dels estàndards internacionals de la justícia de transició.
- Conèixer les causes dels règims autoritaris i de règims històrics que han deixat un llegat d'injustícia que torna als nostres dies (colonialisme, esclavatge, imperialismes).
- Entendre com es construeixen i es perpetuen legalment i socialment les dictadures, de manera que durant la transició a la democràcia resulti tan complex, però alhora necessari, cercar i reparar els abusos comesos durant aquests períodes.
- Comprendre que la justícia de transició és una condició bàsica de l'estat de dret i de la seva fortalesa en el present, i que les perspectives de futur depenen del fet que es garanteixi que no s'ignori el passat ni especialment els abusos que es varen cometre.
- Conèixer la pràctica internacional i estatal en matèria de justícia transicional i de polítiques públiques de memòria democràtica. Extreure'n bones pràctiques que puguin ser aplicades en l'àmbit local, autonòmic o estatal en unes àrees concretes: patrimoni, exhumació de fosses, dret a la veritat i justícia penal.
- Conèixer, de la mà d'experts, llocs de memòria a Espanya amb tres visites de camp a les Illes Balears i dues a fora (Madrid i Barcelona).
- Tenir informació de primera mà sobre la normativa i l'acció estatal en matèria de justícia transicional: modificació de l'anomenada Llei de memòria històrica (Llei 52/2007), pla de fosses, contextualització del Valle de los Caídos...

A qui va adreçat?

Graduats en Història
Graduats en Dret
Graduats en Ciències Polítiques
Graduats i especialitzats en Antropologia,
Ciències Socials i Forenses
Graduats en Periodisme i Ciències de la
Comunicació
Treballadors públics (funcionaris i personal
laboral) de tots els nivells i de tot el sector públic

A totes aquelles persones interessades en la
temàtica

Estructura

Mòdul 1: El llegat fosc del segle XX: claus per entendre els conflictes del present

1. Conferència inaugural
2. D'on venim i on som: la contemporaneïtat, entre dictadures i projectes democràtics
3. El costat negre de la modernitat: colonialisme
4. De què parlem quan parlem de genocidis?
5. Les dictadures dels anys trenta i el seu llegat
6. Bases socials i polítiques de la Guerra Civil Espanyola: qui és qui en el conflicte. El cas de les Illes Balears*
7. Sortida de camp (Valle de los Caídos, Madrid)

Mòdul 2: Patrimoni, memòria i drets humans Conferència inaugural

1. Memòria, patrimoni i dret
2. Polítiques de la memòria i processos de patrimonialització
3. La lluita per la legitimitat de la memòria a través del patrimoni
4. Patrimoni i drets culturals
5. Lleis de memòria: la gestió jurídica del passat. El cas de les Illes Balears*

6. Sortida de camp: Palma*

Mòdul 3: Investigació i exhumació de fosses comunes

1. Conferència inaugural: «20 anys d'exhumacions a Espanya: l'antropologia forense»
2. Antropologia social davant les exhumacions de fosses comunes
3. Investigació històrica entorn de les fosses comunes: fonts per al coneixement de la repressió a l'Espanya contemporània
4. Les fosses comunes i la repressió a les Illes Balears*
5. Antropologia forense (I). Antropologia forense aplicada als drets humans: història internacional i nacional
6. Antropologia forense (II). L'antropologia forense aplicada a l'estudi de les fosses comunes: introducció a la intervenció tècnica
7. Sortida de camp: Porreres i Manacor*

Mòdul 4: Justícia transicional, drets humans i memòria democràtica: marc jurídic i històric

1. Conferència inaugural: justícia penal, justícia de transició i drets humans
2. La justícia de transició
3. Persecució penal i justícia universal
4. El poder judicial en els processos de justícia de transició
5. Guerra, franquisme i repressió
6. La judicialització dels crims comesos a Espanya durant la Guerra Civil Espanyola i la repressió franquista: el cas de les Illes Balears*
7. Sortida de camp: La Model (Barcelona)

Mòdul 5: Polítiques de reconciliació i reparació en contextos de transició

- Conferència inaugural
1. Afrontar el llegat del «socialisme real» a l'Europa de l'Est
 2. Les polítiques de reparació i memòria a l'Amèrica Llatina
 3. Claus per a la creació i el funcionament d'una comissió de la veritat. Cas d'estudi: Sud-àfrica

Universitat
de les Illes Balears

#UIB
Talent
Formació Avançada

4. Les reparacions econòmiques a víctimes de violacions dels drets humans. Cas d'estudi: Espanya i les pensions i indemnitzacions a les «víctimes de la guerra»
5. Polítiques de reconciliació i reparació a les Illes Balears*
6. Sortida de camp: Menorca*

Mòdul 6: Treball de Fi de Postgrau

Els alumnes que facin el curs amb presencialitat virtual (streaming) hauran de complementar els continguts de les visites de camp amb exercicis específics sobre els temes tractats.

- Curs d'Actualització Universitària en Polítiques de Reconciliació i Reparació en Contextos de Transició. Títol propi de la UIB (6 ECTS). M5.
- Curs d'Actualització Universitària en Memòria Democràtica de les Illes Balears. Títol propi de la UIB (6 ECTS). Realització dels diferents temes que inclouen cada un dels altres mòduls referits a les Illes Balears, a més de les sortides amb referència (*).

Aquelles persones que no tinguin titulació universitària rebran un diploma universitari en cas que ja tinguin l'accés a la Universitat o un grau superior, o un diploma, en cas contrari.

Titulacions i itineraris

Especialista Universitari en Polítiques i Recerca en Justícia de Transició i Memòria Democràtica. Títol propi de la UIB (36 ECTS). Del M1 al M6. Inclou la realització d'un treball de recerca sota la direcció del professorat del curs.

- Especialista Universitari en Polítiques Públiques de Memòria Democràtica. Títol propi de la UIB (30 ECTS). Del M1 al M5.
- Curs d'Actualització Universitària en Claus del Passat per Entendre els Conflictes del Present. Títol propi de la UIB (6 ECTS). M1.
- Curs d'Actualització Universitària en Patrimoni, Memòria i Drets Humans. Títol propi de la UIB (6 ECTS). M2.
- Curs d'Actualització Universitària en Investigació de Fosses Comunes. Títol propi de la UIB (6 ECTS). M3.
- Curs d'Actualització Universitària en Justícia Penal, Memòria i Drets Humans. Títol propi de la UIB (6 ECTS). M4.

Universitat
de les Illes Balears

**#UIB
Talent**
Formació Avançada

Professorat

- **Rosa Ana Alija.** Professora de Dret internacional Públic a la Universitat de Barcelona.
- **Alfons Aragoneses.** Professor d'Història del Dret a la Universitat Pompeu Fabra.
- **Míriam Baeta.** Investigadora en genètica. Laboratori BIOMICS-Universitat del País Basc.
- **Carlos Beristain.** Comissionat. Comissió de la Veritat a Colòmbia.
- **José Luis Bibang.** Professor d'Història del Dret a la Universitat de Huelva.
- **Margalida Capellà i Roig.** Professora de Dret Internacional Públic a la UIB.
- **Francisca Cardona.** Arqueòloga. Sociedad Aranzadi.
- **Miquel Àngel Casasnoves.** Doctor en història i professor.
- **Javier Chinchón.** Professora de Dret Internacional Públic a la Universitat Complutense de Madrid.
- **Jaume Claret.** Professor d'Història Contemporània a la Universitat Oberta de Catalunya.
- **Arnau Company.** Professor d'Història Contemporània a la UIB.
- **José Ricardo de Prada.** Magistrat. Audiència Nacional i tribunals penals internacionals.
- **Rafael Escudero.** Professora de Filosofia del Dret a la Universitat Carlos III de Madrid.
- **Francisco Etxeberria.** Professor de Medicina Legal i Forense a la Universitat del País Basc i assessor del Govern espanyol sobre el Pla estatal de fosses.
- **José M. Faraldo.** Professor d'Història Contemporània a la Universitat Complutense de Madrid.
- **Francisco Ferrándiz.** Antropòleg titular del CSIC i assessor del Govern espanyol en memòria històrica.
- **Bartomeu Garí.** Doctor en Història i investigador del Collectiu Recerca.
- **María García Alonso.** Professora d'Antropologia a la Universitat Nacional Espanyola a Distància.
- **Almudena García-Rubio.** Antropòloga. Sociedad Aranzadi.
- **David Ginard.** Professor d'Història Contemporània a la UIB.
- **Montserrat Iniesta.** Directora del Museu Born de Barcelona.
- **Aintzane Márquez.** Advocada. Women's Link Worldwide.
- **Antoni Marimon.** Professor d'Història Contemporània a la UIB.
- **Mercè Picornell.** Professora Filologia Catalana a la UIB.
- **Elisabet Ripoll.** Professora d'Història Contemporània a la UIB.
- **Jorge Rodríguez.** Professora de Dret Internacional Públic a la UCM.
- **Mercedes Salado Puerto.** Coordinadora d'identificació a l'Equipo Argentino de Arqueología Forense.
- **Pere Salas.** Professor d'Història Contemporània a la UIB.
- **Fabián Salvioli.** Relator especial en justícia de transició. Nacions Unides.
- **Sebastià Serra.** Professor d'Història Contemporània a la UIB.
- **Jaume Servera.** Arqueòleg. Sociedad Aranzadi.
- **Queralt Solé.** Professora d'Història Contemporània a la Universitat de Barcelona.
- **Ferriol Sòria.** Professor a la Universitat Oberta de Catalunya.
- **Manel Suárez.** Professor IES i investigador del Collectiu Recerca.
- **Enrique Urbano.** Doctor i tècnic del LIDIB.
- **Gaspar Valero.** Investigador i gestor cultural
- **Daniel Vallès.** Professor d'Història del Dret a la Universitat Autònoma de Barcelona.

Dades específiques

Direcció:

Margalida Capellà i Roig, professora contractada doctora de Dret Internacional Públic i Relacions Internacionals UIB.

David Ginard Ferón, professor titular d'universitat d'Història Contemporània de la UIB.

Coordinació

Alfons Aragoneses, professor agregat d'Història del Dret a la Universitat Pompeu Fabra

María del Carmen García Alonso, professora titular d'universitat d'Antropologia Universitat Nacional d'Educació a Distància (UNED).

Enrique Urbano, doctor en dret i tècnic LIDIB. Almudena García-Rubio, Sociedad de Ciencias Aranzadi.

Nombre de places: mínim de 12 i màxim de 25 per al curs complet.

Modalitat: semipresencial.

Durada: 36 ECTS (125 hores presencials)

Dates i horaris:

Del 29 d'octubre de 2020 al 27 de març de 2021.

Les classes s'impartiran els dijous i divendres de 17 a 20 h. Els dissabtes que hi hagi sortides, l'horari serà de 10 a 14 h.

Lloc de realització: el curs es pot seguir de manera presencial a l'edifici de Sa Riera. També s'ofereix la possibilitat de fer-lo en reproducció en continu amb presencialitat virtual.

Termini de matrícula: fins al 22 d'octubre de 2020.

Preu i terminis:

Gracies al finançament de la Direcció General de Memòria Democràtica de la Conselleria d'Administracions Públiques i Modernització del Govern de les Illes Balears, el cost del curs complet és de 400 euros. Matrícula parcial: 75 euros.

El cost del curs no inclou les despeses de desplaçament de les visites de camp. Possibilitat d'una bossa de viatge per als desplaçaments, proporcional al nombre d'alumnes matriculats.

La direcció del curs es reserva el dret d'anul·lar-lo en cas que no arribi al nombre mínim d'alumnes perquè es pugui impartir.

Es tornarà l'import de la matrícula en cas que l'alumne no sigui admès i que el curs s'anulli.

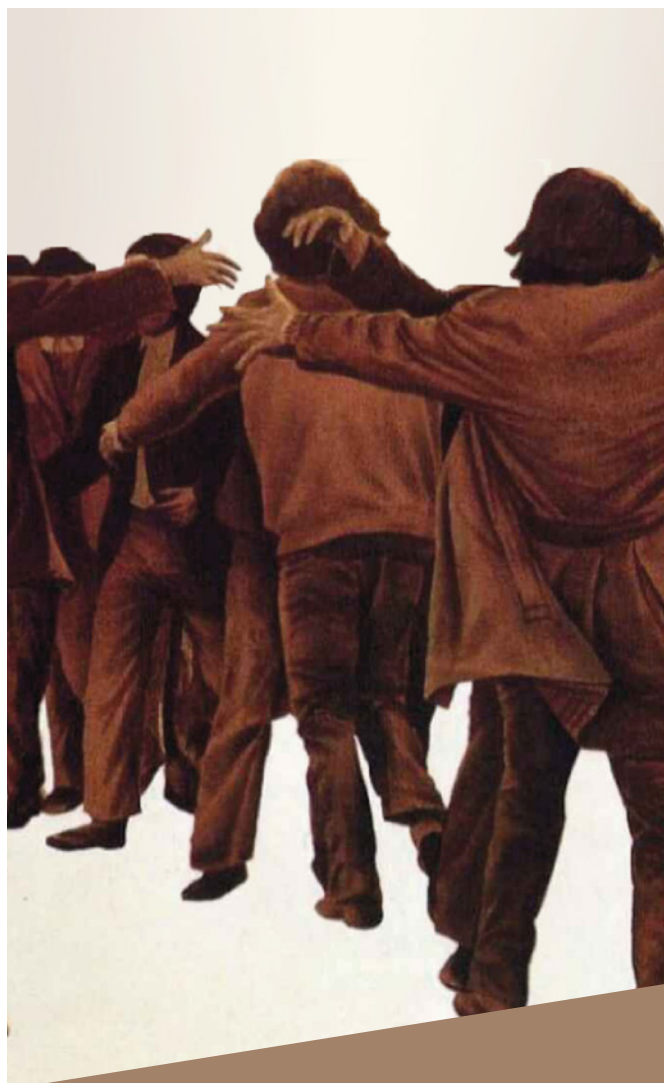
Matrícula

E-mail: uibtalent@fueib.org

Telèfon: 971 25 96 96

<http://www.fueib.org/curs/memodemocratica>

>> MATRICULA'T JA!

Universitat
de les Illes Balears

#UIB
Talent
Formació Avançada

Universitat
de les Illes Balears

#UIB
Talent
Formació Avançada

Benvinguts a UIBTalent

La UIB és entre les cinc **primeres universitats d'Espanya** en innovació i desenvolupament tecnològic, així com en qualitat de recerca i, a més, podem presumir de ser al *top ten* mundial en recerca en l'àmbit turístic i entre les vuit primeres universitats en qualitat i innovació docent.

La gestió de l'oferta universitària d'estudis propis és un dels grans objectius d'**UIBTalent**, com també la gestió de cursos adreçats a estudiants i graduats universitaris, cursos de formació a la carta per a empreses, cursets d'especialització, seminaris, etc.

Els estudis s'han dissenyat amb itineraris modulars i flexibles, per facilitar-hi l'accessibilitat; amb horaris compatibles amb les responsabilitats professionals o personals i amb unes metodologies que apliquen la teoria a la pràctica; s'imparteixen a distància, de forma semipresencial o presencial.

Més de **315.000** hores de formació impartida.

Més de **1.700** cursos realitzats.

Uns **40.000** alumnes formats, de diversa procedència, les Balears, Espanya i més de 20 països del món.

Al voltant de **900** docents i professionals col·laboren amb nosaltres cada any.

A UIBTalent apostam per:

- Una formació continuada, d'aprenentatge al llarg de tota la vida.
- Les darreres innovacions i novetats dels diferents àmbits de coneixement.
- Estudis que combinen la formació acadèmica i l'experiència laboral i professional.
- La possibilitat d'aprendre i aprofundir en un dels múltiples camps que abasten els nostres estudis.
- Cursos que ens ajuden a especialitzar-nos, amb vista a una propera inserció professional o a millorar la nostra pràctica professional actual.

Un campus ple d'oportunitats!

Matriculant-te a UIBTalent accediràs a les facilitats que t'ofereixen la **UIB** i la **Fundació Universitat-Empresa de les Illes Balears**.

- **Servei d'orientació professional del DOIP**
Assessorament gratuït
- **CampusEsport** Preus especials a les nostres instal·lacions esportives
- **Club d'emprendedors de la UIB** Assessorament per a emprendedors
- **Biblioteca** Accés a totes les nostres biblioteques i biblioteca digital
- **WiFi** a tot el campus

Universitat
de les Illes Balears

Fundació
Universitat
Empresa
de les Illes Balears

uib.cat
fueib.org

Universitat
de les Illes Balears

**#UIB
Talent**
Formació Avançada

Campus universitari

Edifici Instal·lacions Esportives
Cra. de Valldemossa, km 7.5
07122 Palma (Illes Balears)
(+34) 971 25 96 96

Sa Riera

Carrer de Miquel dels Sants
Oliver, 2, 2n.
07012 Palma (Illes Balears)
(+34) 971 25 96 96

uibtalent@fueib.org

fueib.org/uibtalent

